

December 2011

Den gode velkomst

- en undersøgelse af internationale studerendes møde med
det danske boligmarked og studiemiljø

Styrelsen for Universiteter
og Internationalisering

Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser

Udført af Ungdommens-
AnalyseEnhed for
DSK – Danske elever og
Studerendes Kollegieråd og
Styrelsen for Universiteter
og Internationalisering

2

**Den gode velkomst
- en undersøgelse af internationale
studerendes møde med det danske
boligmarked og studiemiljø**

Udarbejdet af seniorkonsulent cand.scient.
anth. Mads Engholm, Ungdommens-
AnalyseEnhed, for DSK – Danske elever
og Studerendes Kollegieråd og Styrelsen
for Universiteter og Internationalisering.

Udgivet december 2011.

Undersøgelsen kan downloades i
PDF-format på www.kollegieraad.dk
og på www.ui.dk

Mindre uddrag, herunder tabeller
og citater, er tilladt med tydelig kilde-
angivelse.

**DSK – Danske elever og
Studerendes Kollegieråd**
c/o UngesBoligService
Tuborg Boulevard 12
2900 Hellerup
www.kollegieraad.dk

**Styrelsen for Universiteter og
Internationalisering**
Bredgade 36 og 43
1260 København K
Tlf. (+45) 3395 7000
www.ui.dk
E-mail: iu@iu.dk

**UngdommensAnalyseEnhed
Danske Studerendes Fællesråd**
H. C. Andersens Boulevard 51, st. tv.
1553 København V
Tlf. (+45) 3332 4813
www.dsfnat.dk
E-mail: dsf@dsfnat.dk

Undersøgelsen er gennemført med
økonomisk støtte fra DISfonden,
Dansk Ungdomskollegiefond, Hedorfs
Fond og Centralindstillingsudvalget.

3

Indhold

Forord.....	4
Resumé.....	5
Indledning.....	7
De internationale studerendes boligsituation.....	8
Mødet med de danske studerende.....	19
Hvem er de internationale studerende i undersøgelsen?	35

4

Forord

Af Troels Bo Knudsen, formand for DSK - Danske elever og Studerendes Kollegieråd

I DSK - Danske elever og Studerendes Kollegieråd arbejder vi for gode boligvilkår for alle landets studerende, danske såvel som internationale. Da vi i 2009-Boligundersøgelsen satte fokus på de danske studerendes boligforhold i de store uddannelsesbyer, efterlyste såvel boligudbydere som uddannelsesinstitutioner og myndigheder mere viden om de internationale studerendes erfaringer fra boligmarkedet. Derfor igangsatte vi nærværende undersøgelse, hvor vi har taget udgangspunkt i en række af de spørgsmål, som blev stillet til de danske studerende i 2009-Boligundersøgelsen.

Der er gode grunde til, at dansk uddannelsespolitik og de danske uddannelsesmiljøer i disse år interesserer sig stadig mere for de internationale studerende. Det afspejler deres voksende rolle i den samlede studenterbestand og i den internationale konkurrence om den veluddannede arbejdskraft. Hvor vi ved årtusindskiftet havde færre end 10.000 internationale studerende om året, er tallet vokset til knap 26.000 i studieåret 2009/2010.

Det betyder, at de danske uddannelsesmiljøer og studieboliger i stigende grad påvirkes af de internationale studerende. Hvis vi vil sikre, at de får et godt møde med det danske samfund og det danske uddannelsessystem, har vi brug for viden om deres ønsker, oplevelser og behov, som uddannelses- og boligmiljøerne kan bruge i indsatsen for at integrere de internationale studerende.

Såvel udbyderne af studieboliger som de internationale medarbejdere på uddannelserne ved fra deres hverdag, at boligsituationen kan være en udfordring for mange internationale studerende. De oplever problemerne, når de møder de internationale studerende, der har svært ved at finde en bolig, de kan betale. Desuden har der i boligmiljøerne længe været en bekymring over, at mange internationale studerende oplever, at de bor isoleret og adskilt fra deres danske medstuderende i bestemte boligmiljøer.

Samtidig ved vi fra andre undersøgelser, at integrationen ikke er sikret, blot man får tag over hovedet. Der skal også være et socialt fællesskab, hvor de internationale studerende kan møde de danske studerende og opleve, hvad det danske studentermiljø er. Danskerne har, fortjent eller ufortjent, et ry for at være svære at komme i nærmere kontakt med, når man kommer hertil fra udlandet. Derfor har vi også valgt at sætte fokus på, hvordan de internationale studerende oplever fællesskabet (eller fraværet af samme), der hvor de bor, og der hvor de studerer.

Jeg vil gerne takke Styrelsen for Universiteter og Internationalisering for et fremragende samarbejde gennem hele den proces, der har ført os fra den første projektbeskrivelse til den færdige undersøgelse. Vi ser frem til at fortsætte den konstruktive dialog om hvilke initiativer, der kan gøre en positiv forskel for internationale studerende.

God læselyst!

Troels Bo Knudsen

Resumé

Denne undersøgelse er gennemført af studenterbevægelsens bolig tænketank DSK – Danske elever og Studerendes Kollegieråd i samarbejde med Styrelsen for Universiteter og Internationalisering med det formål at belyse, hvordan det voksende antal internationale studerende i Danmark oplever deres situation på boligmarkedet og forholdet til deres danske medstuderende i studiemiljøerne.

Hvem er deltagerne i undersøgelsen?

De 1.026 internationale studerende, som deltog i undersøgelsen, kommer primært fra Europa samt Kina og de engelsktalende lande i Nordamerika og Stillehavsområdet. Omtrent en tredjedel er udvekslingsstuderende og omtrent to tredjedele full degree-studerende. Det store flertal læser på universiteterne, mens professionshøjskoler og erhvervsakademier hver tegner sig for omtrent hver tiende. Lidt under halvdelen er bosat i Hovedstadsområdet, mens Aarhus tegner sig for knap hver femte og Aalborg for hver tiende.

Hvordan er deres boligforhold?

To ud af fem bor i en kollegie- eller ungdomsbolig, mens lidt over halvdelen bor til leje privat. De udvekslingsstuderende bor i højere grad end de full degree-studerende i kollegie- og ungdomsboligerne.

16 % af de udvekslingsstuderende og 64 % af de full degree-studerende har boet i mere end én bolig under studieopholdet. De udvekslingsstuderende er sikret hjælp til at få en bolig gennem deres danske uddannelsesinstitutioner under studieopholdet, som typisk er af forholdsvis kort varighed. De har derfor typisk mindre behov end de full degree-studerende for at flytte undervejs. De full degree-studerende er her typisk længere og får ikke i samme omfang hjælp fra uddannelsesinstitutionerne til at finde en bolig. Dermed kommer de full degree-studerendes flyttemønstre mere til at ligne de danske studerendes.

Boligudgifterne er det boligvilkår, flest internationale studerende er utilfredse med. Ud over det er de generelt forholdsvis tilfredse med deres boligvilkår. De to vigtigste flytteårsager er, at man får tilbud om en bedre eller en billigere bolig. Den tredjevigtigste årsag er imidlertid udløb af tidsbegrænsede lejemål, som anses at være et potentielt problem for hver femte full degree-studerende.

Langt størstedelen af de udvekslingsstuderende og omkring to tredjedele af de full degree-studerende får i forskelligt omfang hjælp fra uddannelsesinstitutionerne til at få deres første bolig. De full degree-studerende må dog i væsentlig højere grad end de udvekslingsstuderende klare sig selv på det private boligmarked, hvor de lige som de danske studerende må skrive sig op til en bolig eller søge bolig gennem deres private netværk. Omkring hver tredje full degree-studerende finder først en bolig efter, at de har påbegyndt studieopholdet.

De boligtyper, der foretrækkes af flest, er kollegie- og ungdomsboliger og at dele en lejet bolig med mindst to rum. Kollegie- og ungdomsboliger er især foretrukne blandt de udvekslingsstuderende, mens de full degree-studerende vejer tungere blandt de, der foretrækker at bo alene i et privat lejemål. Der er tilsyneladende samlet set en rimelig balance mellem sammensætningen af boligtyper i den boligmasse, de internationale studerende bor i og de boligtyper, de foretrækker.

Hvordan fungerer mødet med de danske studerende?

Over en tredjedel har boet sammen med danske studerende under deres studieophold, og knap to tredjedele har haft danske studerende som naboer. Det dækker til sammen to tredjedele af undersøgelsens deltagere. Blandt den resterende tredjedel, der hverken har delt bolig med danske studerende eller haft dem som naboer, svarer to tredjedele, at de gerne ville have boet sammen med danske studerende. De hyppigste begrundelser er ønsket om at lære dansk sprog, kultur og skikke og at blive en del af et fællesskab med de danske studerende, så man har nogen, man kan spørge og som vil hjælpe en med at falde til.

Lidt over en tredjedel oplever en tilfredsstillende grad af fællesskabsfølelse mellem danske og internationale studerende i deres boligmiljø, mens knap en tredjedel ikke er tilfredse. Profilen på de utilfredse peger i retning af en kvindelig full degree-studerende, som bor i en kollegie- eller ungdomsbolig eller en lejet delebolig med flere rum; som er forholdsvis utilfreds med sine boligforhold; som muligvis har haft danske naboer, men sandsynligvis ikke har delt bolig med danske studerende; som generelt har oplevet fællesskabet med danske studerende på sit studie mindre tilfredsstillende; og som i højere grad end gennemsnittet oplever ensomhedsrelaterede problemer på studiet.

Det store flertal svarer, at fester og sociale sammenkomster på studiet og på kollegierne, fritidsaktiviteter og læsegrupper og gruppearbejde bidrager positivt til at skabe fællesskabsfølelsen mellem danske og internationale studerende. I næste række kommer introduktionsdage for nye studerende, mentor- og buddy-ordninger og brug af fællesskøkkener og andre fællesfaciliteter på kollegierne. Endelig kommer frivillige faglige arrangementer, opfordringer fra undervisere til at deltage i fælles aktiviteter, deltagelse i frivilligt foreningsarbejde og til sidst holdundervisninger og forelæsninger.

Undersøgelsens resultater tyder på, at det fællesskab med de danske studerende, som de internationale studerende i høj grad ser som en forudsætning for at få et vellykket studieforløb, for mange er svært at opnå. Mens det kun er hver tyvende, der ikke har fået nye venner blandt andre internationale studerende under studieopholdet, er det næsten hver tredje, der ikke har fået venner blandt de danske medstuderende på uddannelsen og over halvdelen, der ikke har fået danske venner fra andre uddannelser.

Der er flere utilfredse end tilfredse, når det handler om antallet af nye venner blandt de danske studerende på ens egen uddannelse. Halvdelen finder det svært at få venner blandt de danske studerende på deres egen uddannelse og på andre uddannelser. Knap halvdelen er tilfredse med den samlede oplevelse af fællesskabet på uddannelsen, mens et sted mellem hver tredje og hver fjerde er utilfreds.

Uddannelsesstedets engagement og de danske studerendes sprogkundskaber og venlighed opleves primært som positive faktorer. Til gengæld hæmmes fællesskabet af oplevelsen af, at de danske studerende mangler interesse for at etablere tættere kontakter med de internationale studerende og inddrage dem i det sociale liv på studiet og i fritiden.

Endelig oplever en fjerdedel af deltagerne ofte ensomhedsrelaterede problemer i deres danske studiemiljø. De fire indikatorer, som flest ofte kommer ud for, er at være ked af at skulle gøre så mange ting alene; at føle at det er svært at blive venner med andre; at savne nogen at tale med; og at tage sig selv i at vente på, at andre ringer eller skriver til en.

Indledning

Tidligere undersøgelser¹ viser, at de internationale studerende generelt oplever deres studieophold i Danmark meget positivt. Men samtidig peger undersøgelserne på, at der er områder, hvor Danmark opleves som et problematisk land at være international studerende i, når man sammenligner med situationen i andre europæiske lande.

To af de områder, der tydeligvis udgør en udfordring for de internationale studerende er dels at finde en egnet bolig på det danske boligmarked og dels at opbygge nære sociale relationer til de danske medstuderende.

Den danske 2011-udgave af den tilbagevendende International Student Barometer-undersøgelse (ISB) viser, at der fra 2008 har været et lille fald i andelen af de internationale studerende, der er tilfredse med deres boligudgifter og med den hjælp, de har modtaget fra uddannelsesinstitutionerne til at finde bolig. Danmark ender her med en tilfredshedsgrad, der er henholdsvis 5 og 9 % under gennemsnittet for de lande, vi sammenligner os med gennem ISB-undersøgelsen. Hvad angår de internationale studerendes vurdering af, hvor tilfredse de er med deres muligheder for at få venner blandt de danske studerende, er tilfredshedsgraden også faldet siden 2008, så den nu ligger 15 % under ISB-gennemsnittet.

Gennem samarbejdet med Styrelsen for Universiteter og Internationalisering er undersøgelsen blevet forbundet med udførelsen af Danish International Student Barometer 2011 (DISB). Af de 5.617 internationale studerende, som deltog i DISB, svarede omtrent halvdelen ja til at tage imod invitationen til nærværende undersøgelse, og 1.026 af dem endte med at besvare undersøgelsens spørgeskema i løbet af september 2011. Dermed bliver det også muligt at lave sammenligninger mellem de resultater, der præsenteres i det efterfølgende, og resultaterne fra DISB.

Sammenligninger med de tilgængelige baggrundsoplysninger viser, at der er en høj grad af overensstemmelse mellem deltagerens fordeling på køn, oprindelsesland og udvekslings-/full degree-studerende i denne undersøgelse og DISB. Undersøgelsen forudsættes dermed at være repræsentativ for de internationale studerende i Danmark på samme niveau som DISB.

Ud fra erfaringerne med DISB og 2009-Boligundersøgelsen, hvor DSK belyste boligvilkårene blandt danske studerende i de store uddannelsesbyer, har vi spurgt de internationale studerende om aspekter af deres boligsituation, som ikke tidligere er blevet belyst i samme detaljeringsgrad. Det gælder blandt andet emner som omfanget af tidsbegrænsede lejemål og hvem, de har boet sammen med under studieopholdet.

Tilsvarende har vi med inspiration fra forskningen i sociale relationer blandt unge tilstræbt at give de internationale studerende mulighed for at give en detaljeret beskrivelse af, hvordan de opfatter venskab, som er et af omdrejningspunkterne i afdækningen af relationerne til deres danske medstuderende.

I denne udgivelse præsenteres undersøgelsens hovedresultater.

---

1 "Udenlandske studerende i hovedstadsregionen – hvordan kan det gøres bedre?", AKF 2003; Danish International Student Barometer 2008 og 2011.

De internationale studerendes boligsituation

Det første hovedformål med denne undersøgelse er at give et mere detaljeret billede af, hvordan de internationale studerende oplever deres boligsituation i Danmark, og hvorvidt disse oplevelser adskiller sig fra deres danske medstuderendes.

Opsummering af afsnittet:

De væsentligste resultater i gennemgangen af boligforholdene blandt de internationale studerende, som er gennemgået i afsnittet, er følgende:

- Halvdelen af de udvekslingsstuderende og en tredjedel af de full degree-studerende bor i en kollegie- eller ungdomsbolig. Samlet gælder det for to ud af fem af deltagerne i undersøgelsen.
- Lejeaftaler i privat regi dækker halvdelen af de full degree-studerende og en tredjedel af de udvekslingsstuderende.
- 16 % af de udvekslingsstuderende og 64 % af de full degree-studerende har boet i mere end én bolig under studieopholdet. Dette hænger sammen med, at flertallet af de udvekslingsstuderende gennem deres danske uddannelsesinstitutioner er sikret en bolig under deres forholdsvis korte studieophold, mens de full degree-studerende typisk er her længere tid og ikke får samme hjælp fra uddannelsesinstitutionerne til at finde en bolig. Dermed ligner de full degree-studerende i deres flyttemønster mere de danske studerende.
- Der er flere der er utilfredse end tilfredse med deres boligudgifter. Ellers er et klart flertal tilfredse med deres boligsituation. Generelt er der flere tilfredse og færre utilfredse blandt de udviklingsstuderende end blandt de full degree-studerende.
- Den største andel, der er tilfredse med deres samlede boligsituation, finder man blandt de, der bor i private lejede boliger med flere rum. Dernæst følger kollegie- og ungdomsboliger og til slut private lejede værelser. Kollegie- og ungdomsboligerne skiller sig ud ved som de eneste at have en større andel tilfredse end utilfredse, når det gælder boligudgifterne.
- De internationale studerendes boligtilfredshed følger tilsyneladende også på de to ovenstående punkter de samme mønstre som danske studerendes, idet tilfredshedsgraden dog generelt er højere blandt de danske studerende.
- De tre vigtigste flytteårsager er, at man får tilbud om en bedre eller en billigere bolig, eller at man bor i en tidsbegrænset leje. Det anslås, at udløb af tidsbegrænsede lejemål er aktuelt (og dermed potentielt et problem) for hver femte full degree-studerende, hvilket igen svarer meget godt til den anslåede del af de danske studerende i de store uddannelsesbyer, der også må flytte af denne årsag.
- Langt størstedelen af de udvekslingsstuderende får hjælp fra uddannelsesinstitutionerne til at få deres første bolig. Det gælder også i forskelligt omfang to tredjedele af de full degree-studerende. De full degree-studerende er dog i væsentlig højere grad henvist til at søge bolig på det private boligmarked, hvor de lige som de danske studerende må skrive sig op til en bolig eller søge bolig gennem deres private netværk. Det afspejles også i, at ni ud af ti udvekslingstuderende ved, at de har sikkerhed for en dansk bolig, inden de starter på studieopholdet, mens det kun gælder for syv ud af ti full degree-studerende. Hver tredje full degree-studerende finder først en bolig efter studieopholdets start.

- De boligtyper, der foretrakkes af flest, er kollegie- og ungdomsboliger og at dele en privat lejet bolig med mindst to rum. Kollegie- og ungdomsboliger er især foretrukne blandt de udvekslingsstuderende, mens de full degree-studerende vejer tungere blandt de, der foretrækker at bo alene i et privat lejemål. Der er tilsyneladende samlet set en rimelig balance mellem det, der foretrakkes og det, de internationale studerende bor i.

Hvor bor de internationale studerende?

Flere end fire ud af ti havde en kollegie- eller ungdomsbolig som deres nuværende bolig eller som den sidste bolig, før de afsluttede studieopholdet (tabel 1).

Det er en væsentlig højere andel end vores sammenligningsgrundlag blandt de danske studerende i Hovedstadsområdet og Aarhus, som for 27 % vedkommende boede i kollegie- og ungdomsboliger.

Tabel 1 Seneste bolig

	Andel
Kollegium / ungdomsbolig	42,81%
Deler en lejet privat bolig med mindst to rum	27,07%
Alene i lejet privat værelse	13,49%
Deler et lejet privat værelse	6,35%
Alene i lejet privat bolig med mindst to rum	4,69%
Gæst hos venner eller værtsfamilie	2,25%
Andet	3,12%
Ved ikke	0,20%
I alt	99,98%

Kollegier og ungdomsboliger rummer hver anden udvekslingsstuderende

En markant større andel af de udvekslingsstuderende (54 %) bor i kollegie- og ungdomsboliger, end det er tilfældet blandt de full degree-studerende (36 %). Det skyldes sandsynligvis i høj grad, at uddannelsesstederne har anvisningsret til en del kollegie- og ungdomsboliger, som de bruger til at hjælpe især de udvekslingsstuderende med at finde en bolig

Tre ud af ti (32 %) bor alene eller sammen med andre i en privat lejet bolig med mindst to rum, mens to ud af ti (20 %) bor alene eller sammen i et lejet privat værelse. Begge disse boligtyper dækker dermed tilsyneladende også en større andel end blandt vores sammenligningsgrundlag blandt de danske studerende i 2009-Boligundersøgelsen. Da denne kategori også kan dække over et væsentligt element af fremleje hos beboere i ejer- og andelsboliger samt almene familieboliger², kan vi dog ikke foretage en præcis sammenligning.

² Vi har ikke bedt de internationale studerende skelne mellem, om de bor til (frem)leje i henholdsvis ejer-, andels-, privat leje- eller almen familiebolig, da disse kategorier ikke kan forventes at være kendte og overskuelige for gruppen.

Hver anden full degree-studerende bor i en privat lejet bolig

Situationen er her den omvendte af kollegie- og ungdomsboligerne, idet lejede private boliger dækker over halvdelen af de full degree-studerende (56 %) mod lidt over hver tredje udvekslingsstuderende (36 %). Det kan formodentlig delvis forklares med, at full degree-studerende ikke får samme hjælp fra uddannelsesstedet til at finde en bolig og dermed ikke samme adgang til kollegie- og ungdomsboligerne. Desuden opholder de sig typisk længere i Danmark end de udvekslingsstuderende og har derfor længere tid til rådighed til at finde en lejebolig på det øvrige boligmarked. Derfor må man forvente, at en større del af de full degree-studerende, der starter i kollegie- eller ungdomsboliger, ender i en anden lejet bolig.

De internationale studerende synes i væsentligt mindre omfang end de danske studerende at bo i ejer- og andelsboliger og almene familieboliger. Dette er forventeligt, idet disse tre boligtyper typisk kræver, at man kan se investeringen af tid og/eller penge i at få boligen over et længere tidsforløb, end de fleste internationale studerende har mulighed for.³

Flyttemønstret: fra kollegie- og ungdomsboliger til private lejemål

For de, der har boet i mere end en bolig under deres studieophold i Danmark (16 % af de udvekslingsstuderende og 64 % af de full degree-studerende), sker der en forskydning i bolig-mønstret væk fra kollegie- og ungdomsboliger og over til delte private lejeboliger med mindst to rum. Mens kollegier og ungdomsboliger udgør 57 % af boligmassen hos de, der kun har boet i én bolig under studieopholdet, falder andelen til 30 % blandt de, der har boet i to eller flere boliger. Tilsvarende stiger andelen, der bor i delte private lejeboliger med mindst to rum, fra 17 til 35 %.

Dette giver sammen med resultaterne ovenfor et overordnet billede af, at de full degree-studerende, som generelt er her længere, som flytter flere gange og som ikke har de udvekslingsstuderendes forholdsvis lettere adgang til kollegie- og ungdomsboliger, i løbet af deres studieophold i stigende grad orienterer sig mod (frem)lejede private deleboliger.

Hvor tilfredse er de med deres bolig?

Ser man på de internationale studerendes tilfredshed med deres seneste bolig (tabel 2), er den generelle tendens, at der er væsentlig flere tilfredse end utilfredse. Den eneste undtagelse er boligudgifterne, hvor der er flere utilfredse end tilfredse. Tilfredshedsgraden på de øvrige faktorer spænder fra over otte tilfredse for hver utilfredse (adgang til offentlig transport) til knap to tilfredse for hver utilfredse (boligens indretning).

³ Sammenligningen skal læses med det forbehold, at de internationale studerende bor spredt i større og mindre uddannelsesbyer over hele landet (dog med et stort flertal i Hovedstadsområdet, Aarhus og Aalborg), mens de danske studerende i 2009-Boligundersøgelsen udelukkende bor i Hovedstadsområdet og Aarhus.

Tabel 2 Tilfredshed med boligen -fordelt på studietype

	Samlet		Udvekslingsstuderende		Full degree-studerende	
	Tilfreds	Utilfreds	Tilfreds	Utilfreds	Tilfreds	Utilfreds
Boligudgifterne	37%	38%	36%	41%	37%	37%
Boligens størrelse	63%	19%	73%	13%	60%	20%
Boligens indretning	49%	26%	57%	20%	45%	30%
Lokalområdet	71%	13%	72%	16%	70%	13%
Transportmulighederne mellem hjem og uddannelse	65%	18%	69%	15%	61%	20%
Transportmulighederne mellem hjem og bymidte	72%	11%	78%	10%	70%	12%
Adgang til offentlig transport	76%	9%	80%	7%	74%	10%
Adgang til fritids- og kulturtilbud	55%	20%	62%	17%	53%	21%
Samlet tilfredshed med boligen	67%	12%	71%	10%	64%	13%

Udvekslingsstuderende er mere tilfredse end full degree-studerende

På nær boligudgifterne er der på alle faktorer en højere andel af tilfredse og en lavere andel af utilfredse blandt de udvekslingsstuderende end blandt de full degree-studerende. Forskellen er markant, når det handler om boligens størrelse og indretning, hvor der er mere end 10 procentpoint flere tilfredse blandt de udvekslingsstuderende. Når det gælder transportmulighederne mellem hjem og henholdsvis uddannelsen og bymidten, adgangen til offentlig transport og til kultur- og fritidstilbud samt den generelle tilfredshed med boligen, er der også en tydeligt større andel af tilfredse blandt de udvekslingsstuderende.⁴

Flest tilfredse i private flerrumsboliger – færrest i private værelser

Blandt de, der bor alene eller flere sammen i et lejet privat værelse, er flere utilfredse og færre tilfredse med boligudgifterne, boligens størrelse og boligen samlet set, end det er tilfældet blandt, de der bor i kollegie- og ungdomsbolig eller i en lejet privat bolig med mindst to rum (tabel 3).

⁴ I disse beregninger består de tilfredse af de, der har besvaret spørgsmålene med "meget tilfreds" og "mere tilfreds end utilfreds", mens de utilfredse består af de, der har svaret "meget utilfreds" og "mere utilfreds end tilfreds". De der har svaret "hverken tilfreds eller utilfreds" eller "ved ikke", indgår ikke i beregningerne.

Tabel 3 Tilfredshed med boligen - fordelt på boligtype

	Kollegie- & ungdomsbolig		Alene i lejet værelse		Flere sammen i lejet værelse		Alene i bolig med flere rum		Flere sammen i bolig med flere rum	
	Tilfreds	Utilfreds	Tilfreds	Utilfreds	Tilfreds	Utilfreds	Tilfreds	Utilfreds	Tilfreds	Utilfreds
Boligudgifterne	39%	36%	34%	45%	29%	49%	31%	31%	35%	40%
Boligens størrelse	66%	14%	58%	25%	37%	48%	69%	21%	68%	16%
Boligens indretning	48%	29%	48%	25%	38%	31%	44%	23%	50%	24%
Samlet tilfredshed med boligen	66%	13%	59%	17%	46%	11%	75%	8%	74%	7%

Sammenligner man de internationale studerendes boligtilfredshed med de danske studerende i 2009-Boligundersøgelsen på de faktorer, der går igen i begge undersøgelser⁵, finder man på en række punkter de samme tendenser:

- Blandt de danske studerende er der også væsentlig flere tilfredse end utilfredse. På alle faktorer på nær boligens størrelse er andelen af tilfredse dog væsentlig højere blandt de danske studerende end blandt de internationale.
- Den mindste andel tilfredse og den største andel utilfredse finder man i begge grupper, når det handler om boligudgifterne. Blandt de danske studerende er der dog også her et flertal af tilfredse på 54 % mod 24 % utilfredse.

Både blandt danske og internationale studerende finder man flest tilfredse blandt de, der bor i en lejet bolig med flere rum og færrest tilfredse blandt de, der bor i et lejet værelse, mens tilfredsheden med kollegie- og ungdomsboliger ligger i midten. For alle tre boligtypers vedkommende ligger andelen af tilfredse blandt de danske studerende dog omkring 10 procentpoint højere end blandt de internationale studerende.

⁵ Boligudgifterne, boligens størrelse og indretning og den samlede tilfredshed med boligen.

Hvorfor flytter de?

De 491 af undersøgelsens deltagere⁶, som har boet i mere end en bolig under studieopholdet, er blevet spurgt, hvilke faktorer der havde stor betydning for, at de flyttede (tabel 4).

Tabel 4 Hvor mange angiver følgende faktorer som meget vigtige årsager til at flytte fra deres første bolig?

	Alle	Udvekslings- studerende	Full degree- studerende
Fik tilbudt en bedre bolig	48%	45%	49%
Fik tilbudt en billigere bolig	40%	41%	40%
Tidsbegrænset leje udløb	38%	49%	35%
Utilfredshed med boligudgifterne	34%	27%	36%
Utilfredshed med afstanden til uddannelse	29%	18%	29%
Utilfredshed med boligens størrelse	26%	24%	26%
Utilfredshed med afstanden til midtbyen	25%	12%	27%
Fik mulighed for at bo med venner/partner/familie	25%	14%	27%
Utilfredshed med bofæller	24%	20%	24%
Fik mulighed for at bo alene i stedet for at dele	23%	6%	25%
Utilfredshed med boligens indretning	21%	20%	21%
Utilfredshed med lokalområdet	21%	24%	21%
Utilfredshed med naboer	15%	12%	16%
Fik mulighed for at bo med andre internationale studerende	13%	12%	13%
Fik mulighed for at bo med danske studerende	11%	8%	11%
Fik mulighed for at bo med studerende fra hjemlandet	5%	2%	4%

De vigtigste flytteårsager er, at man fik mulighed for at få en bedre og/eller billigere bolig, eller at man havde en tidsbegrænset lejeaftale som udløb. Dernæst følger en række forskellige utilfredshedsgrunde, hvor utilfredshed med boligudgifter ligger højest, hvilket ikke undrer, når man husker, at boligudgifterne er den af de målte tilfredshedsfaktorer, hvor færrest er tilfredse og flest utilfredse.

Hver femte full degree-studerende har boet til tidsbegrænset leje

Sammenligningen mellem udvekslingsstuderende og full degree-studerende viser, at en væsentlig større andel blandt de udvekslingsstuderende (næsten halvdelen) angiver udløb af tidsbegrænset leje som en meget væsentlig flytteårsag. Til gengæld peger en væsentlig større andel blandt de full degree-studerende dels på muligheden for at bo alene eller for at flytte sammen med familie, partner eller venner og dels på utilfredshed med boligudgifterne eller afstanden til uddannelse og midtbyen.

⁶ Heraf 391 full degree-studerende og 49 udvekslingsstuderende.

I betragtning af, at det kun er 16 % af de udvekslingsstuderende i undersøgelsen, der har skiftet bolig under studieopholdet, kan man anslå, at udløb af tidsbegrænset leje i den første bolig er et potentielt problem for omkring 8 % af de udvekslingsstuderende.⁷

Blandt de full degree-studerende har 35 % angivet tidsbegrænset leje som meget vigtig flytteårsag. Da det er 64 % af de full degree-studerende, der har boet mere end et sted under deres studieophold, kan man efter samme model anslå, at udløb af tidsbegrænset leje i den første bolig er et potentielt problem for hver femte full degree-studerende (22 %).⁸

De full degree-studerendes situation synes på dette punkt at minde meget om de danske studerende i 2009-Boligundersøgelsen. Her angiver 21 % af de, der har boet mere end et sted som studerende, at den vigtigste årsag til deres sidste flytning var opsigelse eller udløb af en tidsbegrænset lejeaftale, mens 17 % angiver, at de i øjeblikket bor i et tidsbegrænset lejemål.

Hvordan kommer de ind på det danske boligmarked?

Uddannelsesinstitutionernes hjælp til især de udvekslingsstuderende med at få en bolig ved studieopholdets start kommer til udtryk i, at 74 % af de udvekslingsstuderende angiver, at de fik tilbudt en bolig gennem uddannelsesinstitutionen. Af de 91 % som svarer, at de fik hjælp af uddannelsesinstitutionen, er tre ud af fire tilfredse med hjælpen. Kun 8 % af de udvekslingsstuderende angiver, at de ikke fik nogen form for hjælp af deres danske uddannelsesinstitution til at finde deres første bolig.

To ud af fem full degree-studerende fik deres første bolig gennem uddannelsesstedet

Blandt de full degree-studerende fik 67 % en eller flere former for hjælp af uddannelsesinstitutionen til at finde deres første bolig og af dem er tre ud af fem tilfredse med den hjælp, de modtog. 40 % angiver, at uddannelsesstedet tilbød dem en bolig. De resterende 60 % af de full degree-studerende finder deres første bolig gennem fortrinsvis opskrivning til kollegie- og ungdomsboliger (19 %), personlige netværk (17 %) og boligannoncer (9 %).

Knap hver tredje full degree-studerende finder først en bolig efter ankomsten

Hjælpen fra uddannelsesinstitutionen er formodentlig den væsentligste årsag til, at 89 % af de udvekslingsstuderende svarer, at de har sikkerhed for en bolig før de ankommer til Danmark. Det samme svarer 69 % af de full degree-studerende. Til gengæld finder 29 % af de full degree-studerende først en bolig efter at de er ankommet til Danmark. Det samme gælder for 10 % af de udvekslingsstuderende.

Den højere grad af usikkerhed omkring boligsituationen, som præger de full degree-studerendes svar afspejles også, når vi i tabel 5 spørger deltagerne i undersøgelsen, hvilke af fire boligrelaterede valgmuligheder der ville have været vigtigst for dem ved starten af deres studieophold. Da svarer en væsentlig større andel af de full degree-studerende, at det ville have været af størst værdi for dem at vide præcist, hvor de skulle bo en måned inden de startede.

⁷ Dette tal kan sammenholdes med, at 8 % af de udvekslingsstuderende, som på undersøgelsestidspunktet stadig studerede i Danmark og som boede i deres første bolig, angav at deres bolig var tidsbegrænset.

⁸ Dette tal kan sammenholdes med, at 19 % af de full degree-studerende, som på undersøgelsestidspunktet stadig studerede i Danmark og som boede i deres første bolig, angav at deres bolig var tidsbegrænset.

Full Degree-studerende oplever det som sværere at få bolig

Dette kan ses i sammenhæng med oplevelsen af, at det opleves som væsentlig sværere for full degree-studerende end for udvekslingsstuderende at finde deres første bolig i studieopholdet. Blandt de udvekslingsstuderende er der tre, der fandt det let at finde boligen for hver gang der er én, der fandt det svært.

Table 5 Hvilket boligforhold prioriterer de højest ved starten af studieopholdet?

	Andel, der svarer, at det har højeste prioritet	
	Udvekslings- studerende	Full degree- studerende
Boligens placering	43%	40%
Boligens standard og indretning	17%	18%
At blive garanteret en bolig ved studieopholdets start uden at kende boligens præcise placering, standard og indretning	30%	33%
At vide præcist hvor du skal bo mindst en måned før studieopholdets start	23%	34%
Samlet	113%	125%

Blandt de full degree-studerende var der næsten lige så mange (40 %) der fandt det svært, som de, der fandt det let (45 %).

Boligmarkedet bliver sværere tilgængeligt, når hjælpen fra uddannelsesinstitutionerne stopper

At hjælpen fra uddannelsesinstitutionen har stor betydning for adgangen til boligmarkedet kan man fornemme, når man spørger de, der er flyttet undervejs i deres danske studieophold, hvor let eller svært det var at finde deres efterfølgende bolig(er).

Her kan de udvekslingsstuderende ikke regne med samme grad af hjælp fra uddannelsesinstitutionerne som ved studieopholdets start. Der er dog stadig en væsentlig større andel af de udvekslingsstuderende, der flytter under opholdet, som finder det let (49 %), end der er blandt de full degree-studerende (25 %).

Det markante skift er, at andelen af udvekslingsstuderende, der finder det svært at finde deres efterfølgende bolig(er), er steget til næsten to ud af fem (39 %), og at det for de full degree-studerendes vedkommende er vokset til over halvdelen (55 %), så der nu er to, der finder det svært for hver gang der er én, der finder det let. Samlet svarer 28 % af det relevante udsnit af undersøgelsens deltagere, at det har været let, mens 53 % svarer, at det har været svært.

Stærke personlige netværk er en hjælp på boligmarkedet

De supplerende fritekstbesvarelser, de internationale studerende har haft mulighed for at give til undersøgelsens spørgsmål, tyder på, at de oplever, at der er hård konkurrence om de tilgængelige boliger, de har råd til. Uden uddannelsesinstitutionernes hjælp oplever de ligesom de danske studerende i 2009-Boligundersøgelsen, at et stærkt personligt netværk i form af familie, venner og bekendte er en stor fordel i konkurrencen om adgangen til især de "studievenlige" boliger på det private lejemarked.

Når de ankommer til Danmark, har de fleste internationale studerende intet eller et højt begrænset personligt netværk, der kan hjælpe dem på det danske boligmarked. Derfor ser det ud til at have stor betydning for deres boligmuligheder, om de forholdsvis hurtigt er i stand til at opbygge en venskabs- og bekendtskabskreds blandt danskere og andre internationale studerende, der kan fungere som deres personlige netværk på boligmarkedet.

Hvilke boliger foretrækker de?

Hvis de internationale studerende kunne vælge frit, ville de mest eftertragtede boligtyper være kollegie- og ungdomsboliger, som foretrækkes af hver tredje, samt delte private lejeboliger med mindst to rum, som foretrækkes af hver fjerde.

Disse to boligtypers placering som de mest og næstmest foretrukne gælder for både udvekslingsstuderende og full degree-studerende. Kollegie- og ungdomsboligerne er imidlertid væsentlig mere eftertragtede blandt de udvekslingsstuderende, hvor de foretrækkes af knap halvdelen, mens det kun gælder for hver fjerde full degree-studerende. For de full degree-studerendes vedkommende er der til gengæld en større andel end blandt de udvekslingsstuderende, der ville foretrække at bo alene i et lejet privat værelse eller en lejet privat bolig med flere rum.

Sammenligner man de udvekslingsstuderendes og de full degree-studerendes aktuelle boligfordeling (hvilken boligtype de bor i nu eller senest boede i, inden de afsluttede studieopholdet) med de foretrukne boligtyper (tabel 6), er der to forhold, der påkalder sig umiddelbar opmærksomhed:

- For begge grupper er andelen, der bor i kollegie- og ungdomsboliger, 10 procentpoint større, end andelen, der foretrækker denne boligtype.
- Blandt de full degree-studerende er andelen, der foretrækker at bo alene i en privat lejet bolig med mindst to rum, 10 procentpoint større end andelen, der bor i denne boligtype.

Tabel 6 Aktuel og foretrukken boligfordeling, fordelt på studietype

	Seneste bolig		Foretrukken bolig	
	Udvekslingsstuderende	Full degree-studerende	Udvekslingsstuderende	Full degree-studerende
Kollegium/ungdomsbolig	54%	36%	44%	26%
Flere sammen i en lejet privat bolig med mindst to rum	19%	29%	23%	24%
Alene i et lejet privat værelse	12%	14%	14%	18%
Alene i en lejet privat bolig med mindst to rum	2%	5%	6%	16%
Flere sammen i et lejet privat værelse	4%	8%	4%	6%
Hos venner eller en værtsfamilie	4%	2%	8%	5%
Samlet	95%	94%	99%	95%

Rimelig balance mellem boligønsker og den aktuelle boligsituation

Dermed ser det ud til, at de internationale studerendes boligønsker ligner de danske studerendes så langt, at kollegie- og ungdomsboliger ses som en startbolig, hvor man på et givet tidspunkt i sit uddannelsesforløb ønsker at rykke videre til større og mere attraktive boliger som fx større private lejligheder, som så til gengæld ofte er væsentlig dyrere og derfor mindre realistiske at opnå, hvis man er alene om at leje.

Ser man samlet på fordelingen, er der tilsyneladende en rimelig balance mellem den aktuelle boligfordeling og de foretrukne boligtyper. Af tabel 7 fremgår det, at det for fire af de seks boligtyper (herunder de tre, som omfatter det store flertal af undersøgelsens deltagere) er sådan, at den største enkeltandel foretrækker den boligtype, de i forvejen bor i. Det gælder for 44 % i kollegie- og ungdomsboligerne; 43 % af de, der bor flere sammen i en lejet privat bolig med mindst to rum; 36 % af de, der bor alene i en privat lejet bolig med mindst to rum; og 29 % af de, der bor alene i et lejet privat værelse.

Tabel 7 Foretrukken boligfordeling efter aktuel bolig

	Seneste boligtype					
	Kollegie- & ungdomsbolig	Alene i lejet værelse	Flere sammen i lejet værelse	Alene i bolig med flere rum	Flere sammen i bolig med flere rum	Hos venner eller værter
Foretrækker at bo i kollegie- eller ungdomsbolig	44%	27%	20%	21%	19%	37%
Foretrækker at bo flere sammen i en lejet privat bolig med mindst to rum	18%	15%	21%	14%	43%	12%
Foretrækker at bo alene i et lejet privat værelse	15%	29%	23%	17%	13%	7%
Foretrækker at bo alene i en lejet privat bolig med mindst to rum	10%	16%	15%	36%	11%	7%
Foretrækker at bo flere sammen i et lejet privat værelse	5%	4%	12%	9%	4%	23%
Foretrækker at bo hos venner eller en værtsfamilie	5%	7%	7%	2%	6%	12%
Samlet	97%	98%	98%	99%	96%	98%

18

De to boligtyper, hvor der ikke er en sådan grad af overensstemmelse mellem den aktuelle og den foretrukne boligtype, er blandt de, der bor flere sammen i et lejet privat værelse eller bor hos venner eller en værtsfamilie. For de førstes vedkommende er den aktuelle boligform den næstmindst foretrukne⁹, mens det for de sidstes vedkommende er den tredjemest foretrukne.¹⁰

---

9 Efter (i rækkefølge efter popularitet) alene i lejet privat værelse; flere sammen i en lejet privat bolig med mindst to rum; kollegie- eller ungdomsbolig; og alene i lejet privat bolig med mindst to rum.

10 Efter kollegie- eller ungdomsbolig og flere sammen i et lejet privat værelse og på samme niveau som flere sammen i en privat lejet bolig med mindst to rum.

Mødet med de danske studerende

Undersøgelsens andet hovedsigte er at afdække, hvordan de internationale studerende oplever mødet med de danske studerende.

Udgangspunktet er som nævnt i indledningen, at andre undersøgelser peger på, at netop de sociale relationer – muligheden for at få nye venner blandt især de danske studerende og dermed for at blive en del af det danske studiemiljø og opleve den danske kultur – er et af de områder, hvor mange internationale studerende oplever problemer, som i alvorlig grad kan hæmme deres positive vurdering af studieopholdet.

I de seneste år er der kommet stadig mere fokus på, hvordan uddannelsesinstitutionerne skaber et inkluderende studiemiljø og styrker den sociale trivsel blandt elever og studerende. Det er blevet italesat i debatten om mobning og ungdomsensomhed og i de krav, der stilles gennem undervisningsmiljølovgivningen. Dermed bliver det også oplagt, at den voksende gruppe af internationale studerende skal medtænkes i denne indsats, hvis man vil give dem de bedste muligheder for et godt studieophold.

Vi har derfor ikke blot spurgt de internationale studerende, hvordan de oplever at mødet med deres danske medstuderende fungerer på uddannelserne og i boligmiljøerne, men også ladet dem udpege, hvilke faktorer de opfatter som vigtige i venskab, så der kan opstilles en positiv vision for, hvilke sociale relationer, studiemiljøet skal understøtte for at fremme dannelsen af venskaber.

Opsummering af afsnittet:

De væsentligste resultater i gennemgangen af de internationale studerendes forhold til de danske studerende, som er gennemgået i afsnittet, er følgende:

- Over en tredjedel har boet sammen med danske studerende under deres studieophold og knap to tredjedele har haft danske studerende som naboer. Det dækker til sammen to tredjedele af undersøgelsens deltagere.
- Blandt de udvekslingsstuderende er der en større andel, der foretrækker danske studerende som bofæller og naboer, end der er blandt de full degree-studerende. Der er også en større andel af de, der har haft danske studerende som bofæller eller naboer, der har dem som foretrukne bofæller og naboer.
- Blandt den tredjedel, der hverken har delt bolig med danske studerende eller haft dem som naboer, svarer to tredjedele, at de gerne ville have boet sammen med danske studerende. I deres fritekstsvar er de hyppigste begrundelser ønsket om at lære dansk sprog, kultur og skikke og at blive en del af et fællesskab med de danske studerende, så man har nogen, man kan spørge, og som vil hjælpe en med at falde til.

- Lidt over en tredjedel oplever en tilfredsstillende grad af fællesskabsfølelse mellem danske og internationale studerende i deres boligmiljø, mens knap en tredjedel ikke er tilfredse. Profilen på de utilfredse peger i retning af en kvindelig full degree-studerende, som bor i en kollegie- eller ungdomsbolig eller en lejet delebolig med flere rum; som er forholdsvis utilfreds med sine boligforhold; som muligvis har haft danske naboer, men sandsynligvis ikke har delt bolig med danske studerende; som generelt har oplevet fællesskabet med danske studerende på uddannelsen mindre tilfredsstillende; og som i højere grad end gennemsnittet oplever ensomhedsrelaterede problemer på studiet.
- Når de internationale studerende spørges, hvad der er meget vigtigt for venskaber, er de hyppigst valgte egenskaber fortrolighed, hjælpsomhed, empati og loyalitet, som flere end to tredjedele peger på. Derefter kommer mere direkte nytterrelaterede faktorer som netværksforbindelser, faglig hjælp og gensidige tjenester, mens overensstemmelse i interesser og holdninger vurderes lavest.
- Flere end fire ud af fem svarer, at fester og sociale sammenkomster på studiet og på kollegierne, fritidsaktiviteter og læsegrupper og gruppearbejde bidrager positivt til at skabe fællesskabsfølelsen mellem danske og internationale studerende. I næste geled kommer introduktionsdage for nye studerende, mentor- og buddy-ordninger og brug af fælleskøkkener og andre fællesfaciliteter på kollegierne, hvor flere end to tredjedele svarer, at disse aktiviteter bidrager. Endelig kommer de aktiviteter, som mellem halvdelen og to tredjedele finder vigtige, nemlig frivillige faglige arrangementer, opfordringer fra undervisere til at deltage i fælles aktiviteter, deltagelse i frivilligt foreningsarbejde og til sidst holdundervisninger og forelæsninger.
- De aktiviteter, flest finder, bidrager til fællesskabsfølelsen og dannelsen af venskaber, er typisk i høj grad organiseret af de studerende selv. Det gælder for fester og sociale sammenkomster på studiet og på kollegierne, fritidsaktiviteter og læsegrupper og gruppearbejde. Der er imidlertid også en fællesskabseffekt i de aktiviteter, som oftere er arrangeret af uddannelsen, så som prioriteringen af læsegrupper og gruppearbejde, introduktionsdage for nye studerende, mentor- og buddy-ordninger og opfordringer fra underviserne.
- Mens det kun er hver tyvende, der ikke har fået nye venner blandt andre internationale studerende under studieopholdet, er det næsten hver tredje, der ikke har fået venner blandt sine danske medstuderende på uddannelsen og over halvdelen, der ikke har fået danske venner fra andre uddannelser.
- Der er flere utilfredse end tilfredse, når det handler om antallet af nye venner blandt de danske studerende på ens egen uddannelse, mens der er lige mange, som er tilfredse og utilfredse med antallet af nye danske venner på andre uddannelser.
- Halvdelen svarer, at det er svært at få venner blandt de danske studerende på deres egen uddannelse og på andre uddannelser. Hvor næsten tre fjerdedele oplever, at det er let at få venner blandt andre internationale studerende, gælder det kun for henholdsvis hver femte og hver ottende, når vurderingen gælder de danske studerende på deres egen og andre uddannelser.
- Det store flertal ser et godt fællesskab mellem danske og internationale studerende som en afgørende forudsætning for, at deres studieophold bliver en sociokulturel og faglig succesoplevelse. Men det er kun knap halvdelen der samlet set er tilfredse med oplevelsen af fællesskabet på uddannelsen, mens et sted mellem hver tredje og hver fjerde er utilfreds.
- Uddannelsesstedets engagement og de danske studerendes sprogkundskaber og venlighed opleves primært som positive faktorer. Til gengæld hæmmes fællesskabet af oplevelsen af, at de danske studerende mangler interesse for at etablere tættere kontakter med de internationale studerende og inddrage dem i det sociale liv på studiet og i fritiden.
- En fjerdedel oplever ofte en eller flere af ti indikatorer på ensomhedsrelaterede problemer i deres danske studiemiljø. De fire indikatorer, som flest ofte oplever, er at være ked af at skulle gøre så mange ting alene; at føle at det er svært at blive venner med andre; at man ikke har nogen at tale med; og at tage sig selv i at vente på, at andre ringer eller skriver til en.

Mødet med de danske studerende i boligmiljøerne

I forrige afsnit blev de internationale studerendes boligforhold gennemgået. Den tilgangsvinkel fastholdes i det følgende ved at se nærmere på, hvordan de oplever mødet med deres danske medstuderende der, hvor de bor.

Over en tredjedel har boet sammen med danske studerende og knap to tredjedele har haft danske studerende som naboer (tabel 8 og 9).

Det dækker til sammen to tredjedele. Dermed skulle der i udgangspunktet være etableret et godt fundament for at se boligmiljøerne som et vigtigt rum for etableringen af sociale relationer mellem mange internationale og danske studerende.

Tabel 8 Hvem har de boet sammen med?

	Alle	Udvekslingsstuderende	Full degree-studerende
Studerende fra hjemlandet	40%	32%	43%
Internationale studerende fra andre lande	54%	58%	51%
Danske studerende	30%	35%	28%

Tabel 9 Hvem har de haft som naboer?

	Alle	Udvekslingsstuderende	Full degree-studerende
Studerende fra hjemlandet	42%	44%	42%
Internationale studerende fra andre lande	69%	73%	68%
Danske studerende	58%	54%	59%

Bekendtskaber i boligmiljøet har stor betydning for, om man føler man hører til

De internationale studerende peger i deres fritekstsvar på, at deres danske boligbekendtskaber ofte har stor betydning for deres oplevelse af at høre til og for deres forståelse af det danske samfund.

Disse eksempler peger på det positive potentiale:

- “Hanging out with my Danish floormates are probably one of the most awesome and rewarding experiences ever. They have introduced me to the language, culture and society.”
- “I got to know some aspect of their mentality and way of living, which could be useful for interacting with other Danish people out of dorm life.”
- “I made Danish friends easily at the first accommodation I was living at, since there was a very nice communal area.”
- “It was very useful and nice to have the Danish students, they made me a part of their life. I went out with them, met new people and everything. And we stay very good friends.”

Men der findes også eksempler på, hvordan integrationen i boligmiljøerne mislykkes:

- “Most of them [the Danes] were ignorant to us, did not speak in English when there were many Danes in the same area. On the other hand very polite and friendly. You just can't make them friends.”
- “Living or sharing with the Danes didn't really help me understand better the Danish society, except the drinking culture. Not all of them, but mostly the Danish students, the ones I live with, are pretty close and introverted.”
- “Honestly I think Danish students are not very interested in connecting to other nationalities or at least with some of them, so my experience was strictly professional and somehow disappointing.”

En samlet analyse af fritekstbesvarelsener er endnu ikke foretaget. Begreber som venner og venskab dukker imidlertid op i omtrent hver sjette sætning, når man beder deltagerne beskrive betydningen af at bo sammen med eller ved siden af danske studerende. Det indikerer, at de internationale studerende selv er optaget af venskabsproblematikken og reflekterer over, hvordan det påvirker deres vilkår – for eksempel i beslutningen om, hvem man gerne vil bo sammen med, hvis man flytter under studieopholdet.

Flere foretrækker danske naboer og bofæller blandt de, der selv har prøvet det

Danske studerende foretrakkes som bofæller eller naboer af en større andel blandt de udvekslingsstuderende (henholdsvis 30 og 39 %) end blandt de full degree-studerende (henholdsvis 21 og 29 %).

Blandt den lille tredjedel, der har delt bolig med danske studerende, vil to ud af fire foretrække danske studerende som bofæller, hvilket er en smule flere end de, der foretrækker internationale studerende fra andre lande og væsentlig flere end de, der foretrækker studerende fra deres hjemland (tabel 10).

Sammenligner man med de to tredjedele, der ikke har delt bolig med danske studerende, er andelen, der foretrækker danske studerende som bofæller, kun knap hver femte og dermed halvt så stor. De, der har delt bolig med danske studerende, har altså tilsyneladende en mere positiv forestilling om danskerne som bofæller, end de der ikke selv har prøvet det.

Det samme gør sig gældende, når man spørger hvem de, der har delt bolig med danske studerende, vil foretrække at have som naboer. Her er det 39 %, der ville foretrække danske studerende, mens den tilsvarende andel er 30 % blandt de, der ikke har delt bolig med danske studerende.

Tabel 10 Hvem vil de foretrække at bo sammen med?

	Har de delt bolig med danske studerende?	
	Ja	Nej
Studerende fra hjemlandet	6%	16%
Internationale studerende fra andre lande	35%	40%
Danske studerende	39%	18%
Ingen af ovennævnte	6%	13%
Samlet	86%	87%

Mange ville gerne have boet sammen med danske studerende

Blandt den tredjedel af de internationale studerende, der hverken har delt bolig med danske studerende eller haft dem som naboer, svarer to tredjedele, at de gerne ville have boet sammen med danske studerende. I deres frittekstsvar er de hyppigste begrundelser ønsket om at lære dansk sprog, kultur og skikke og at blive en del af et fællesskab med de danske studerende, så man har nogen, man kan spørge og som vil hjælpe en med at falde til.

Som konstateret tidligere, står muligheden for at flytte sammen med enten studerende fra ens hjemland, andre internationale studerende eller danske studerende lavt på listen over vigtige årsager til den første flytning for de, der bor mere end ét sted under studieopholdet. Dermed ser det ikke ud til, at de internationale studerende i særlig høj grad prioriterer at flytte for at komme til at bo sammen med den gruppe, de foretrækker.¹¹

Til gengæld rangerer muligheden for at flytte sammen med venner, partner eller familie højere blandt især de full degree-studerende.¹² Dannelse af venskaber og parforhold med danske studerende kan dermed være en vigtig medvirkende årsag til, at omkring en tredjedel af de internationale studerende kommer til at bo sammen med danske studerende under studieopholdet.

Hvor tilfredse er de med fællesskabet i boligmiljøet?

Ser man på, hvordan de internationale studerende oplever fællesskabet med de danske studerende i boligmiljøerne (tabel 11), er lidt over en tredjedel (37 %) enige i, at der er en tilfredsstillende grad af fællesskabsfølelse mellem danske og internationale studerende i deres boligmiljø, mens knap en tredjedel (30 %) er uenige.

Tabel 11 Der er en tilfredsstillende grad af fællesskabsfølelse mellem de danske og de internationale studerende der hvor jeg bor

	Alle	Udvekslings-studerende	Full degree-studerende
Enig	37%	45%	34%
Hverken enig eller uenig	22%	20%	22%
Uenig	30%	27%	32%
Ved ikke	11%	8%	12%
Samlet	100%	100%	100%

11 Når man sammenligner de, der kun har boet ét sted under studieopholdet med de, der er flyttet undervejs, er der ingen væsentlige forskelle mellem de to grupper på hvor store andele, der henholdsvis har delt bolig med danske studerende (29 og 31 %), har haft dem som naboer (56 og 60 %), foretrækker dem som bofæller (25 og 23 %) eller foretrækker dem som naboer (35 og 31 %). Dermed ser det ikke ud til, at det samlede flyttemønster forårsager større forskydninger i disse relationer mellem danske og internationale studerende.

12 Se tabel 4.

Hvad kendetegner de tilfredse og de utilfredse?

Ved at se på udvalgte parametre kan man sige mere om, hvad der adskiller de, der er tilfredse med fællesskabet mellem danske og internationale studerende i boligmiljøerne, fra de, der er utilfredse.

Studietyper: Andelen af tilfredse er klart højere blandt de udvekslingsstuderende end blandt de full degree-studerende.

Boligtype: Ser man på, hvilken type bolig de internationale studerende bor i, findes den højeste og laveste andel af tilfredse i henholdsvis kollegie- og ungdomsboliger (43 %) og de, der bor alene i lejede rum eller boliger med flere rum (32 %).

Den højeste andel utilfredse findes i kollegie- og ungdomsboliger og de, der deler en lejet bolig med flere rum (32 %), mens den laveste andel findes blandt de, der bor alene i lejede boliger med flere rum (21 %). Kollegie- og ungdomsboligerne rummer således både den største andel tilfredse og den største andel utilfredse, hvilket kan pege på, hvor stor forskel der tilsyneladende er på, hvordan fællesskabet fungerer i de forskellige kollegier og ungdomsboligafdelinger.

Tilfredshed med øvrige boligforhold: Blandt de, der er utilfredse med fællesskabet i boligmiljøet, er der på alle de målte boligtilfredshedsparametre klart flere utilfredse og færre tilfredse, når man sammenligner med de, der er tilfredse med fællesskabet.

Blandt de, der er tilfredse med fællesskabet, er 74 % tilfredse med deres boligkvalitet samlet set, mens kun 8 % er utilfredse. Blandt de der er utilfredse med fællesskabet, er 57 % tilfredse med deres boligkvalitet samlet set, mens 20 % er utilfredse.

Køn: Tilfredsheden med fællesskabet i boligmiljøet er generelt mere udbredt blandt de mandlige internationale studerende end blandt de kvindelige. Blandt de, der er tilfredse, er der lige mange mænd og kvinder. Blandt de utilfredse er der tre kvinder for hver to mænd. Samlet er 41 % af alle mænd og 34 % af alle kvinder tilfredse med fællesskabet, mens henholdsvis 27 og 32 % er utilfredse.

Erfaringer med at bo sammen med danske studerende: Blandt de, der er tilfredse med fællesskabet i boligmiljøet, har 39 % delt bolig med danske studerende, og 69 % har haft dem som naboer. Blandt de, der er utilfredse med fællesskabet, er de tilsvarende andele noget lavere, nemlig 28 og 55 %.

Blandt de, der er tilfredse, har henholdsvis 31 og 38 % danske studerende som foretrukne bofæller og naboer. Blandt de utilfredse er begge disse tal 10 procentpoint lavere, idet de i højere grad end de tilfredse foretrækker internationale studerende fra andre lande som bofæller og naboer.

Oplevelsen af de danske studerende: Ser man på undersøgelsens øvrige fællesskabsorienterede spørgsmål, som gennemgås nærmere i det efterfølgende, er det tydeligt, at de, der er tilfredse med fællesskabet i boligmiljøet, også her er markant mere tilfredse end de, der er utilfredse med fællesskabet i boligmiljøet.

De, der er tilfredse med fællesskabet i boligmiljøet, er således også mere tilfredse med fællesskabet med de danske studerende på uddannelsen. De oplever i højere grad de danske studerende som venlige og opsøgende i forhold til at lære hinanden at kende og finder det væsentlig lettere at komme i kontakt med de danske studerende og blive en del af deres fællesskab.

De oplever også, at færre er socialt ekskluderet fra fællesskabet på deres studie og at deres uddannelse i langt højere grad gør en aktiv indsats for at fremme fællesskabet mellem danske og internationale studerende. De har flere venner blandt danske studerende, er i højere grad tilfredse med antallet af danske venner og synes, det er lettere at få danske studerende som venner.

Endelig er de mindre ramt af problemer, som indikerer ensomhed på studiet, når man ser på deres svar på de ti anvendte målepunkter fra UCLA-ensomhedsskalaen (se tabel 17 og fodnote 14 nedenfor).

Profilen på de, der er utilfredse med fællesskabet med de danske studerende i deres bomiljø, vil dermed pege i retning af en kvindelig full degree-studerende, som bor i en kollegie- eller ungdomsbolig eller en lejet delebolig med flere rum; som er forholdsvis utilfreds med sine boligforhold; som muligvis har haft danske naboer, men sandsynligvis ikke delt bolig med danske studerende; som generelt har oplevet fællesskabet med danske studerende på uddannelsen mindre tilfredsstillende; og som i højere grad er ramt af ensomhedsrelaterede problemer på studiet.

Venskaber mellem internationale og danske studerende

I den eksisterende forskning om unge og ensomhed sættes der ofte fokus på de alvorlige konsekvenser af oplevelsen af, at ens venskabsrelationer grundlæggende og over længere tid ikke lever op til ens forventninger. Med denne vinkling understreges, at såvel definitionen af, *hvad* venskab er, som oplevelsen af, *om* man har venner, i høj grad er baseret på den enkeltes subjektive opfattelse.

Vi har imidlertid ikke kun været interesserede i at finde ud af, om de internationale studerende oplever ensomhedsproblemer på grund af utilfredsstillende sociale relationer til deres danske medstuderende. Med inspiration fra dansk og international forskning i venskabsrelationer er undersøgelsens deltagere blevet bedt om at vurdere vigtigheden af en række parametre, som kan give en indikation på, hvilke positivt definerede aspekter de ser som vigtige i venskab (tabel 12).

Tabel 12 Hvad kendetegner en ven

	Så mange mener, at følgende kvalitet er nødvendig eller meget vigtig hos en ven	Så mange mener, at følgende kvalitet ikke er vigtig hos en ven
1. Man kan fortælle hemmeligheder til sine venner og stole på, at de ikke fortæller dem videre til andre	75%	3%
2. I konfliktsituationer er venner loyale og giver dig støtte	66%	7%
3. Venner er altid klar til at hjælpe dig med at løse dine problemer, når du beder dem om det	75%	2%
4. Venner tilgiver dig let dine fejltagelser	51%	9%
5. Venner interesserer sig for de samme ting	28%	32%
6. Venner har samme hobbies og samme kulturelle smag	24%	41%
7. Venner gør hinanden tjenester uden at de skal bede hinanden om det	41%	18%
8. Venner vil låne en ting og penge, når man har brug for det	24%	39%
9. Venner hjælper hinanden fagligt i hverdagen, hvis de går på den samme uddannelse	39%	19%
10. Venner kontakter dig flere gange om ugen for at høre om du har det godt	27%	41%
11. Venner tager ansvar for, at du ikke føler dig ensom	51%	14%
12. Venner muntre dig op, hvis du er ked af det	67%	5%
13. Venner har de samme holdninger til vigtige spørgsmål	27%	42%
14. Venner laver ofte ting sammen i deres fritid	51%	12%
15. Venner forstår hinanden uden at behøve lange forklaringer	60%	10%
16. Venner bruger deres kontakter til at hjælpe en med at få adgang til vigtige ting som en god bolig eller et godt job	42%	20%

Fortrolighed, hjælpsomhed, empati og loyalitet topper listen over venne-kvaliteter

Fire kvaliteter vægtes højt af flere end to tredjedele: fortrolighed (svarmulighed 1), hjælpsomhed (svarmulighed 3), empati (svarmulighed 12) og loyalitet (svarmulighed 2). Disse fire kvaliteter er tilsvarende de, som færrest siger, ikke er vigtige.

De øvrige kvaliteter, hvor der er flere der finder det vigtigt end uvigtigt, er umiddelbar forståelse (svarmulighed 15), tilgivelse (svarmulighed 4), ansvar for at inddrage i fællesskabet (svarmulighed 11), fælles fritidsaktiviteter (svarmulighed 14), netværkshjælp til at opnå attraktive goder (svarmulighed 16), at gøre hinanden tjenester (svarmulighed 7) og faglig hjælp i uddannelsen (svarmulighed 9).

Omvendt er ensshed i holdninger, smag og interesser samt kontakt flere gange om ugen faktorer, som flere vurderer som uvigtigt end vigtigt.

I det omfang, der kan generaliseres ud fra dette, kan svarene fortolkes sådan, at de kvaliteter, de internationale studerende prioriterer højest, er almene menneskelige egenskaber som fortrolighed, hjælpsomhed, empati og loyalitet. Derefter kommer de mere direkte nytterelaterede som netværksforbindelser, faglig hjælp og gensidige tjenester, mens overensstemmelse i interesser og holdninger vurderes lavest.

Hvor finder de fællesskab og venner?

De internationale studerende peger på, at en lang række aktiviteter har betydning for oplevelsen af fællesskab og dannelsen af venskaber i studentermiljøet (tabel 13).

Flere end fire ud af fem svarer, at fester og sociale sammenkomster på studiet og på kollegierne, fritidsaktiviteter og læsegrupper og gruppearbejde bidrager positivt til at skabe fællesskabsfølelsen.

I næste geled kommer så introduktionsdage for nye studerende, mentor- og buddy-ordninger og brug af fælleskøkkener og andre fællesfaciliteter på kollegierne, hvor flere end to tredjedele svarer, at disse aktiviteter bidrager.

Endelig kommer de aktiviteter, som mellem halvdelen og to tredjedele finder vigtige, nemlig frivillige faglige arrangementer, opfordringer fra undervisere til at deltage i fælles aktiviteter, deltagelse i frivilligt foreningsarbejde og til sidst holdundervisninger og forelæsninger.

I denne sammenhæng skelner vi ikke mellem, om det er danske eller internationale studerende, deltagerne har oplevet fællesskab eller stiftet venskaber med.

Flest er kritiske over for effekten af holdundervisning og forelæsninger

Nogle af aktiviteterne opleves omvendt af en del internationale studerende som noget, der ikke er med til at understøtte fællesskabsfølelsen. Her peger over en tredjedel på holdundervisning og forelæsninger, en fjerdedel på opfordringer fra undviserne og omkring en femtedel på henholdsvis frivillige faglige arrangementer og brug af fælleskøkkener og fælles faciliteter i kollegierne.

Hvad angår undvisernes opfordringer, frivillige faglige arrangementer og fællesfaciliteter på kollegierne, kan det ikke i denne sammenhæng vurderes, i hvilket omfang svarene skyldes, at de internationale studerende ikke har oplevet disse aktiviteter, eller om de har oplevet dem og ud fra deres erfaringer har vurderet, at de ikke bidrager til fællesskabsfølelsen.¹³

---

13 I samtlige 11 svarmuligheder i tabel 13 er det kun 2-4 %, der vurderer, at aktiviteterne er skadelige for fællesskabsfølelsen.

Table 13 Hvad bidrager til at skabe fællesskab og venskaber ?

	Bidrager til at skabe fællesskab	Bidrager ikke til at skabe fællesskab	Var vigtig for at jeg fik venner
Introduktionsdage for de nye internationale studerende	78%	17%	57%
Mentor- og Buddy-ordninger, hvor en dansk studerende hjælper den internationale studerende med at finde sig til rette på studiet	77%	12%	21%
Fredagsbarer, fester og andre sociale sammenkomster	84%	12%	64%
Frivillige faglige arrangementer som foredrag og diskussionsklubber	64%	20%	14%
Holdundervisning og forelæsninger	56%	39%	47%
Læsegrupper og gruppearbejde	81%	14%	61%
Fritidsaktiviteter som cafebesøg, idræt, koncerter, film og anden underholdning	83%	11%	38%
Deltagelse i frivilligt foreningsarbejde med andre studerende	58%	15%	8%
Fester og andre sociale sammenkomster i kollegier og ungdomsboliger	82%	10%	58%
Brug af fælleskøkkener og andre fælles faciliteter i kollegier og ungdomsboliger	69%	19%	39%
Opfordring fra undervisere til at deltage i fælles aktiviteter	61%	24%	10%

Fester, læsegrupper og introduktionsdage topper listen over steder, man finder venner

Ser man på, hvilke aktiviteter der har været vigtige i dannelsen af venskaber for den enkelte internationale studerende, er topscorerne fester og fredagsbarer, læsegrupper og gruppearbejde samt introduktionsdage, som hver for sig udpeges af over halvdelen.

Dernæst kommer en mellemkategori, hvor holdundervisning og forelæsninger, fælles faciliteter i kollegier samt fritidsaktiviteter har haft betydning for mellem 38 og 47 %.

I bunden kommer mentor- og buddy-ordninger, frivillige faglige arrangementer, opfordringer fra underviserne og til allersidst deltagelse i frivilligt foreningsarbejde.

Ud fra disse svar kan man se på, at de aktiviteter, flest finder, bidrager til fællesskabsfølelsen og dannelsen af venskaber, typisk i høj grad er organiseret af de studerende selv. Det gælder for fester og sociale sammenkomster på studiet og på kollegierne, fritidsaktiviteter og læsegrupper og gruppearbejde.

Der er imidlertid også en fællesskabseffekt i de aktiviteter, som oftere er arrangeret af undervisere, så som prioriteringen af læsegrupper og gruppearbejde, introduktionsdage for nye studerende, mentor- og buddy-ordninger og opfordringer fra underviserne.

Sammenligner man svarene fra Full Degree-studerende og udvekslingsstuderende, fremgår det, at en lidt større andel af de full degree-studerende peger på frivillige arrangementer samt holdundervisning og forelæsninger som positive bidragsydere til fællesskabet, mens de udvekslingsstuderende omvendt har en større andel, der peger på mentor- og buddyordninger, fester, opfordringer fra undervisere og ikke mindst brug af fælles faciliteter på kollegier, hvor markant flere udvekslingsstuderende vurderer dem positivt.

Hvem bliver de venner med?

Tidligere undersøgelser peger på, at mange internationale studerende finder det svært at få venner blandt de danske studerende. Denne problemstilling ser vi også i undersøgelsen, når vi sammenligner deltagerens erfaringer med at danne venskaber under studieopholdet med andre internationale studerende og danskere.

Hver tredje får ingen danske venner på studiet

Når de internationale studerende bedes vurdere, hvor mange nye venner, de efter deres egne kriterier for venskab har fået i løbet af studieopholdet, fremgår det tydeligt, at det ikke er danskerne, som fylder mest i venne-statistikken (tabel 14).

Mens det kun er hver tyvende, der ikke har fået nye venner blandt andre internationale studerende under opholdet, er det næsten hver tredje, der ikke har fået venner blandt danske medstuderende på uddannelsen og over halvdelen, der ikke har fået danske venner fra andre uddannelser.

Tabel 14 Hvor mange nye venner har du fået under studieopholdet blandt...

	Antal venner					Samlet
	0	1-2	3-5	6-9	10+	
studerende fra dit hjemland?	17%	32%	24%	9%	17%	99%
internationale studerende fra andre lande?	5%	18%	26%	17%	33%	99%
danske studerende på din uddannelse?	29%	35%	19%	8%	7%	98%
danske studerende på andre uddannelser?	53%	23%	12%	4%	5%	97%
danskere, der ikke er under uddannelse?	40%	32%	13%	6%	6%	97%

Udbredt utilfredshed med antallet af danske venner

Flertallet af de, der har fået venner blandt danske studerende, har fået 1-5 venner med hovedvægten i den lave ende af skalaen, mens flertallet af de, der har fået venner blandt de internationale studerende fra andre lande, fået 6 eller flere venner med hovedvægten i den højeste ende af skalaen.

Ser man på de internationale studerendes tilfredshed med det antal nye venner, de har fået (tabel 15), er det også tydeligt, at graden af tilfredshed er væsentlig højere, når det gælder antallet af venner blandt de internationale studerende, end når det gælder antallet af venner blandt danskerne.

I sidstnævnte tilfælde er der flere utilfredse end tilfredse, når det handler om antallet af nye venner blandt de danske studerende på ens egen uddannelse, mens der er lige mange, som er tilfredse og utilfredse med antallet af nye danske venner på andre uddannelser.

Table 15 Hvor tilfreds er du med det antal nye venner, du har fået under studieopholdet blandt...

	Meget tilfreds	Tilfreds	Hverken/eller	Utilfreds	Meget utilfreds	Samlet
studerende fra dit hjemland?	34%	38%	16%	4%	2%	94%
internationale studerende fra andre lande?	39%	35%	16%	5%	2%	97%
danske studerende på din uddannelse?	14%	21%	19%	24%	15%	93%
danske studerende på andre uddannelser?	12%	19%	22%	19%	12%	84%
danskere, der ikke er under uddannelse?	14%	19%	24%	18%	12%	87%

Halvdelen synes det er svært at få danske venner

Den forholdsvis lave tilfredsgrad kan blandt andet skyldes, at det af mange opleves som svært at få danske venner, selv om man selv synes, at man gør en indsats for det. Over halvdelen (54 %) svarer, at de har været meget eller ganske aktive for at få venner blandt de danske studerende på deres egen uddannelse, mens en tredjedel (33 %) har været meget eller ganske aktive for at få danske venner på andre uddannelser. Halvdelen svarer (henholdsvis 49 og 52 %), at det er svært at få venner blandt de danske studerende på deres egen uddannelse og på andre uddannelser.

Hvor næsten tre fjerdedele (74 %) oplever, at det er let at få venner blandt andre internationale studerende, gælder det kun for henholdsvis hver femte (19 %) og hver ottende (12 %), når vurderingen gælder de danske studerende på deres egen og andre uddannelser.

Oplevelsen af de danske studerende og studiemiljøet

Knap halvdelen er samlet set tilfredse med oplevelsen af fællesskabet med de danske studerende på uddannelsen, mens et sted mellem hver tredje og hver fjerde er utilfreds. Samtidig vurderer op mod to tredjedele i denne sammenhæng, at det er svært at opnå sociale relationer som eksempelvis venskab med deres danske studiekammerater.

I betragtning af, at det store flertal (henholdsvis 74 og 64 %) ser et godt fællesskab mellem danske og internationale studerende som en afgørende forudsætning for, at deres studieophold bliver en sociokulturel og faglig succesoplevelse, giver det forholdsvis høje antal utilfredse anledning til at se nærmere på, hvad der gør det besværligt for de internationale studerende at få den ønskede sociale kontakt til deres danske medstuderende (tabel 16).

Tabel 16 Deltagernes bedømmelse af udsagn om studiemiljøet

	Enig	Uenig
Jeg er samlet set tilfreds med fællesskabsfølelsen mellem danske og internationale studerende på min danske uddannelsesinstitution	46%	33%
Jeg er samlet set tilfreds med fællesskabsfølelsen mellem danske og internationale studerende på de fag, jeg følger på studiet	49%	28%
De fleste danske studerende på mit studie har ikke gjort en aktiv indsats for at lære mig at kende	57%	28%
De fleste danske studerende på mit studie har taget venligt imod mig	50%	18%
Det er svært for os internationale studerende at opnå sociale relationer som venskab med de danske studerende på mit studie	62%	20%
Det er svært for os internationale studerende at blive en del af et fagligt fællesskab med de danske studerende på mit studie	35%	34%
Det er generelt svært at komme i kontakt med mine danske medstuderende	49%	27%
De danske studerende på mit studie er generelt gode til at inddrage os internationale studerende i deres fritidsaktiviteter	25%	49%
De danske studerende på mit studie er generelt gode til at inddrage os internationale studerende i deres faglige aktiviteter	35%	32%
Det er svært at deltage i fællesskabet på studiet, hvis man ikke taler dansk	44%	33%
Jeg tror, der er mange studerende på mit studie, som føler sig ensomme, fordi de ikke er en del af et stærkt fællesskab på studiet	34%	30%
De danske studerende på min uddannelse er gode til at huske at tale engelsk, når de er sammen med internationale studerende, der ikke forstår dansk	52%	27%
Et godt fællesskab mellem de danske og internationale studerende på mit studie er afgørende for, om jeg får et godt socialt og kulturelt udbytte af mit studieophold i Danmark	74%	7%
Et godt fællesskab mellem de danske og internationale studerende på mit studie er afgørende for, om jeg får et godt fagligt udbytte af mit studieophold i Danmark	64%	11%
Min uddannelsesinstitution gør samlet set en tilfredsstillende indsats for, at danske og internationale studerende får et godt fællesskab	52%	20%

De danske studerende opleves som venlige, men uengagerede

På den positive side tæller oplevelsen af, at de fleste danske studerende tager venligt imod de internationale studerende (50 %), at de er gode til at tale engelsk, når der er folk til stede, som ikke taler dansk (52 %), og at uddannelsesstedet gør en tilfredsstillende indsats for at fremme fællesskabet (52 %).

På den negative side tæller omvendt oplevelsen af, at de fleste danske studerende ikke gør en aktiv indsats for at lære deres internationale medstuderende at kende (57 %), at det er svært at være med i fællesskabet på studiet, hvis man ikke taler dansk (44 %), og at de danske studerende ikke er gode til at inddrage de internationale studerende i deres fritidsaktiviteter (49 %).

Hvad angår uddannelsesstedets engagement og de danske studerendes sprogkundskaber og venlighed ser det altså ud til, at Danmark som værtsnation klarer sig forholdsvis godt. Til gengæld er oplevelsen af, at de danske studerende mangler interesse for at etablere tættere kontakter med de internationale studerende og inddrage dem i det sociale liv på studiet og i fritiden, tydeligvis en alvorlig hæmsko for at etablere det fællesskab, flertallet af de internationale studerende mener er meget vigtigt for, om deres studieophold bliver en succes.

Er ensomhed udbredt blandt de internationale studerende?

Det sidste emne, der vil blive set nærmere på, er i hvilket omfang de internationale studerende oplever problemer, der er relateret til ensomhed, i deres studiemiljø. Her er udgangspunktet ti spørgsmål, som stammer fra de negative udsagn, der anvendes i UCLA-ensomhedsskalaen (tabel 17).¹⁴

Tabel 17 Ensomhedsrelaterede oplevelser i det danske studiemiljø

	Jeg har det ofte sådan	Jeg har det nogen gange sådan	Jeg har det sjældent sådan	Jeg har det aldrig sådan	Samlet
Hvor ofte føler du dig ked af at gøre så mange ting alene?	8%	38%	34%	17%	97%
Hvor ofte føler du, at du ikke har nogen at tale med?	8%	27%	39%	24%	98%
Hvor ofte føler du, at du ikke kan klare at være så alene?	4%	19%	36%	38%	97%
Hvor ofte føler du, at ingen rigtig forstår dig?	6%	21%	35%	36%	98%
Hvor ofte tager du dig selv i at vente på, at nogen skal skrive eller ringe til dig?	7%	25%	40%	25%	97%
Hvor ofte føler du dig totalt alene?	5%	16%	34%	43%	98%
Hvor ofte føler du, at du ikke er i stand til at række ud og kommunikere med folk omkring dig?	5%	22%	37%	33%	97%
Hvor ofte føler du, at du hungrer efter selskab?	5%	21%	37%	33%	96%
Hvor ofte føler du, at det er svært for dig at få venner?	8%	30%	36%	23%	97%
Hvor ofte føler du dig udelukket og ekskluderet af andre?	4%	21%	36%	35%	96%

¹⁴ Den amerikansk udviklede UCLA Loneliness Scale er det mest anvendte, anerkendte og gennemtestede måleredskab i forskning i ensomhed. Den samlede skala består af 20 udsagn, både positive og negative, som respondenterne be- eller afkræfter. UCLA-ensomhedsskalaens pointsystem er ikke anvendt i denne sammenhæng (se Lasgaard, Mathias (2010): Ensom blandt andre – En psykologisk undersøgelse af ensomhed hos unge i Danmark, udgivet af Ventilen, side 40).

I alle de ti spørgsmål i tabel 17 er der 4-8 %, som svarer, at de ofte oplever den ensomhedsrelaterede situation, spørgsmålet beskriver.

Den noget større gruppe, som nogen gange oplever problemet, er i alle spørgsmål på mellem 16 og 38 %.

Ser man nærmere på den lille fjerdedel (250 personer), som i mindst ét af de ti spørgsmål svarer, at de ofte oplever det, svarer de i gennemsnit, at de ofte oplever situationen, ved 2,4 ud af de ti spørgsmål.

Ser man på, hvor tit den samme gruppe har svaret, at de nogen gange oplever situationen, fremgår det, at gruppen for hvert enkelt spørgsmål har mellem 8 og 23 % flere end gennemsnittet blandt alle undersøgelsens deltagere, der svarer at de nogen gange oplever situationen. Det svarer til, denne gruppe i gennemsnit har svaret ved fire af de ti spørgsmål, at de nogen gange har oplevet situationen.

For denne gruppe studerende, hvor gennemsnittet ofte eller nogen gange oplever at være ramt af et flertal af de ensomhedsrelaterede problemer i tabel 17, kan der være god grund til at bekymre sig om, hvorvidt disse problemer kan virke alvorligt hæmmende på, om studieopholdet opleves som en succes.

Hvem er de studerende, der oplever ensomhedsproblemerne?

De fire mest udbredte ensomhedsindikatorer, som hver opleves ofte i studiemiljøet af omkring hver tredje i den gruppe, som er gennemgået ovenfor, er i rækkefølge:

- Ofte at være ked af at skulle gøre så mange ting alene
- Ofte at føle at det er svært at blive venner med andre
- Ofte at føle at man ikke har nogen at tale med
- Ofte at tage sig selv i at vente på, at andre ringer eller skriver til en

Spørgsmålene er begrænsede til at omfatte de internationale studerendes oplevelse af deres danske studiemiljø. Derfor kan man ikke umiddelbart ud fra undersøgelsens resultater svare på, om oplevelsen af ensomhed på studiet genspejler en tilsvarende oplevelse i fritiden eller i boligmiljøet, det vil sige en mere omfattende og generel ensomhedsproblematik.

Man kan heller ikke vurdere, i hvilket omfang oplevelsen af ensomhedsrelaterede problemer er ny for dem, eller om det afspejler videreførelsen af problemer, de også har mødt på uddannelsen i hjemlandet.

Den fjerdedel, som ofte oplever mindst en af de ovennævnte ensomhedsindikatorer, adskiller sig fra gennemsnittet på følgende områder:

- **Køn:** Kvinderne er overrepræsenterede, idet der er tre kvinder for hver to mænd.
- **Studietype:** De full degree-studerende er overrepræsenterede, idet der er tre full degree-studerende for hver udvekslingsstuderende.
- **Boligtfredshed:** De angiver i lidt højere grad utilfredshed med afstanden til bymidten, utilfredshed med lokalområdet og muligheden for at komme til at bo alene som flytteår-sager.
- **Adgang til boligmarkedet:** En mindre andel fik hjælp af uddannelsesinstitutionen til at finde den første bolig. De, der fik hjælp, er lidt mindre tilfredse med hjælpen end gennemsnittet.

- **Oplevelse af fællesskabet mellem danske og internationale studerende:** De er i mindre grad tilfredse med fællesskabsfølelsen mellem danske og internationale studerende på uddannelsen og i boligmiljøet.
- **Oplevelse af de danske studerende:** De oplever i mindre grad de danske studerende som venlige, opsøgende og inddragende, og de finder det sværere end gennemsnittet at få kontakt og oprette sociale relationer som venskaber med danskerne.
- **Oplevelse af det faglige fællesskab:** De oplever i højere grad, at det er svært at blive en del af det faglige fællesskab på uddannelsen.
- **Oplevelsen af social eksklusion på studiet:** De oplever i højere grad, at der er mange studerende på uddannelsen, som er uden for fællesskabet.
- **Oplevelse af rammerne for fællesskabet:** De oplever i mindre grad, at fester, gruppearbejde og læsegrupper samt fælles faciliteter på kollegierne bidrager til at skabe fællesskab mellem danske og internationale studerende. Til gengæld er de lidt mere positive over for bidraget fra frivillige faglige arrangementer.
- **Fortolkning af venskab:** De lægger mere vægt end gennemsnittet på, at det store flertal af de ovenfor gennemgåede faktorer er meget vigtige, når man skal karakterisere venskab. Det gælder fortrolighed, loyalitet, inddragelse, opmuntring, umiddelbar forståelse, hjælpsomhed, tilgivelse, fælles interesser og holdninger, viljen til at dele ressourcer og gensidig faglig hjælp.
- **Nye venner blandt danskerne:** De har færre venner blandt de danske studerende, de synes, det er sværere at blive venner med dem, og en større andel er skuffede over det antal venner, de har fået. 39 % af dem svarer, at de ingen nye venner har fået blandt de danske studerende på deres studie.

Hvem er de internationale studerende i undersøgelsen?

Opsummering af afsnittet:

Hvis man ud fra disse baggrundsoplysninger skal tegne et generaliseret billede af de internationale studerende i undersøgelsen, gør følgende sig gældende:

- Det store flertal kommer fra Europa, idet dog også Kina og de engelsktalende lande i Nordamerika og Stillehavsområdet leverer forholdsvis mange studerende.
- For hver udvekslingsstuderende er der to full degree-studerende.
- De udvekslingsstuderende er typisk 20-25 år, mens de full degree-studerende for over halvdelen vedkommende er mindst 25 år.
- Blandt de full degree-studerende er der en næsten lige kønsfordeling, mens der blandt de udviklingsstuderende er halvanden kvinde for hver mand.
- Halvdelen læser inden for studieretningerne virksomhed og administration, ingeniør eller samfundsvidenskab. Hos de full degree-studerende ligger hovedvægten på tekniske og naturvidenskabelige uddannelser, mens de udvekslingsstuderende i højere grad også dækker humaniora og samfundsvidenskab.
- Det store flertal læser på universiteterne, mens professionshøjskoler og erhvervsakademier hver tegner sig for omtrent hver tiende studerende.
- Lidt under halvdelen er bosat i Hovedstadsområdet, mens Aarhus tegner sig for knap hver femte og Aalborg for hver tiende.

I dette afsnit præsenteres de 1.026 internationale studerende, som deltager i undersøgelsen, ud fra baggrundsoplysninger som oprindelse, alder, køn og uddannelse.

Oprindelsesland

Deltagerne i undersøgelsen kommer for det store vedkommendes flertal fra Europa. Over en tredjedel kommer fra Østeuropa, mens Vesteuropa uden Norden tegner sig for knap en tredjedel (tabel 18).¹⁵

Ud over Europa udgør studerende fra Asien og de engelsksprogede lande i Nordamerika og Stillehavsområdet hovedparten af deltagerne.

---

¹⁵ De fire nordiske lande, som generelt har mange studerende i Danmark, udgør kun knap 7% af deltagerne i undersøgelsen. Det skyldes sandsynligvis, at mange nordiske studerende er optaget på samme vilkår som de danske og derfor ikke registreres på samme vis som internationale studerende.

Table 18 Oprindelsesland fordelt på geografiske regioner

	Andel
Østeuropa	36%
Vesteuropa inkl. Grækenland	30%
Asien	10%
USA, Canada, Australien og New Zealand	7%
Norden	7%
Mellemøsten og Afrika nord for Sahara	3%
Latinamerika	2%
Afrika syd for Sahara	2%
SNG-landene (tidl. Sovjetunionen undtagen Baltikum)	1%
Samlet	98%

Blandt de ti lande, de har flest deltagere i undersøgelsen, er der fire østeuropæiske, fire vesteuropæiske samt Kina og USA. Tre af landene kan karakteriseres som Danmarks nærområde (Tyskland, Litauen og Polen). Tilsammen udgør studerende fra disse ti lande 57 % af deltagerne i undersøgelsen (tabel 19).¹⁶

Table 19 Lande med flest deltagere

	Antal	Andel
Rumænien	90	8,77%
Tyskland	79	7,70%
Litauen	76	7,41%
Italien	64	6,24%
Polen	55	5,36%
Kina	53	5,17%
Bulgarien	52	5,07%
Spanien	49	4,78%
Frankrig	34	3,31%
USA	31	3,02%
Samlet	583	56,83%

¹⁶ Til sammenligning er de ni lande, som har flest deltagere i DISB 2011 Tyskland (7 %), Rumænien (7 %), Litauen (6 %), Polen (6 %), Spanien (5 %), Italien (5 %), Frankrig (5 %), Kina (5 %) og Bulgarien (5 %). Der er således et tæt sammenfald mellem den geografiske sammensætning af deltagerne i de to undersøgelser.

Blandt de udvekslingsstuderende domineres top 10 af fire vesteuropæiske lande med i alt 32 % (Spanien, Italien, Tyskland og Frankrig) og USA, Canada og Australien, som samlet udgør 15 %. Blandt de full degree -studerende (dvs. de som læser en hel uddannelse i Danmark) domineres top 10 af fem østeuropæiske lande med tilsammen 38 % (Rumænien, Litauen, Bulgarien, Polen og Letland) og fire vesteuropæiske / nordiske lande med tilsammen 19 % (Tyskland, Italien, Island og Norge).

Alder

Knap to tredjedele af deltagerne tilhører de fem årgange 1986-1990, som hver repræsenterer over 10 % af det samlede antal deltagere. Den resterende tredjedel er primært ældre studerende (tabel 20).

De udvekslingsstuderende er gennemsnitligt yngre end de full degree-studerende. Knap 77 % af de udvekslingsstuderende er 20-25 år, hvilket er næsten dobbelt så stor en andel som de godt 40 % af de full degree-studerende, som er i samme aldersgruppe.

Omvendt udgør de, der er født før 1987 og som dermed er mindst 25 år, knap 53 % af de full degree-studerende, hvilket er mere end dobbelt så stor en andel som de knap 21 % af de udvekslingsstuderende, der tilhører samme aldersgruppe.

Tabel 20 Fødselsår

	Andel
1991-93	6%
1990	11%
1989	12%
1988	11%
1987	16%
1986	12%
1985	8%
1984	5%
1982-83	7%
1981-82	6%
1976-80	5%
1975 eller før	2%
Samlet	101%

Køn

Den samlede kønsfordeling har en 10 procentpoints overvægt af kvinder. Med henholdsvis 61 og 51 % kvinder er kønsfordelingen markant skævere blandt de udvekslingsstuderende end blandt de full degree-studerende.

Tabel 21 Køn

	Andel
Mand	45%
Kvinde	54%
Ikke oplyst	1%
Samlet	100%

Studietype og studieretning

Fraregner man kategorien "andet", som bl.a. omfatter 30 PhD-studerende, består deltagerne af to tredjedele full degree-studerende og en tredjedel udvekslingsstuderende (tabel 22).

Størstedelen af de udvekslingsstuderende forventer kun at være i Danmark et eller to semestre, hvorefter de tager hjem igen, mens det store flertal af de full degree-studerende læser her i flere år.

Tabel 22 Studietype

	Andel
Udvekslingsstuderende	31%
Full degree-studerende	61%
Andet (bl.a. PhD)	8%
Samlet	100%

Tabel 23 Mest udbredte studieretninger¹⁷

	Andel
Virksomhed og administration	23%
Ingeniør	15%
Samfundsvidenskab	13%
Computervidenskab	6%
Arkitektur, byggeri og planlægning	5%
Biologi/psykologi/idræt	6%
Samlet	67%

¹⁷ Her er benyttet de samme kategoriopdelinger som i DISB 2011.

De tre mest udbredte studieretninger (tabel 23) er virksomhed og administration, ingeniør og samfundsvidenskab, som tilsammen samler halvdelen af deltagerne i undersøgelsen blandt såvel udvekslingsstuderende som full degree-studerende.

Ser man på fordelingen på de øvrige studieretninger ud over de tre største, fordeler de udvekslingsstuderende sig relativt jævnt på en lang række fagområder, mens de full degree-studerende i højere grad er samlet på computervidenskab, arkitektur, byggeri og planlægning samt biologi/psykologi/idræt, som er de fjerde-, femte- og sjette mest udbredte studieretninger blandt alle deltagere i undersøgelsen.

De full degree-studerende har generelt en stærkere hældning mod de tekniske og naturvidenskabelige studiefelter end de udvekslingsstuderende, som i højere grad også spreder sig ud over det samfundsvidenskabelige og humanistiske felt.

Stuedsted og bopæl

Knap tre fjerdedele af deltagerne i undersøgelsen er på en universitetsuddannelse, mens professionshøjskolerne og erhvervsakademierne hver tegner sig for omtrent hver tiende (tabel 24).

Tabel 24 Uddannelsesområder

	Andel
Universitetsuddannelser	72%
Professionshøjskoleuddannelser	12%
Akademiuddannelser	9%
Kulturministeriets uddannelser ¹⁸	3%
Samlet	96%

De store universitetsinstitutioner tegner sig for flertallet af deltagerne, men også to af professionshøjskolerne har nok deltagere til at være blandt de ti uddannelsesinstitutioner med flest deltagere (tabel 25).

Lidt under halvdelen af deltagerne er bosat i Hovedstadsområdet, mens Aarhus tegner sig for knap hver femte deltager og Aalborg for hver tiende (tabel 26). De udvekslingsstuderende koncentrerer sig i højere grad end de full degree-studerende i Hovedstadsområdet og Aarhus.

¹⁸ Undersøgelsens data er indsamlet inden ressortomlægningen i efteråret 2011, hvor en del af de uddannelser, der tidligere hørte under Kulturministeriet (og derfor figurerer som sådan i denne undersøgelse) blev overført til Ministeriet for forskning, innovation og videregående uddannelser.

Table 25 Primære uddannelsessted

	Andel
Aarhus Universitet	18%
Danmarks Tekniske Universitet	14%
Københavns Universitet	12%
Aalborg Universitet	9%
Syddansk Universitet	8%
Copenhagen Business School	6%
Professionshøjskolen VIA	6%
Roskilde Universitet	3%
Professionshøjskolen Nordjylland	3%
IT-universitetet	1%
Akademiuddannelser	9%
Kulturministeriets uddannelser	3%
Andre professionshøjskoler	3%
Andre/ved ikke	4%
Samlet	99%

Table 26 Hvor i Danmark bor/boede du under studieopholdet?

	Andel
København og Frederiksberg	42%
Aarhus	19%
Aalborg	10%
Horsens	6%
Københavns omegn	5%
Odense	4%
Esbjerg	3%
Herning	2%
Sønderborg	2%
Roskilde	2%
Andre	5%
Samlet	100%